

تویژینهوه:

۳،۳ ملیارد مروّف نۆتوکراتانه بهرئوه دهبرین

نووسینی ماکس هۆلشەر و. لهئالماتییهوه ههلق بهرزنجایی

له زۆر ولاتان دا، سهروکی حکومهتهکان، دهسهلاتی خۆیان بێ وهستان فراوان دهکهن. دهولتهی یاسا لاواز دهکهن، فهرمان بهسهر میدیاکاندا دهکهن. لهم لیکۆلینهوه هیهدا تورکیا بهتایبهت تورکیا دهردکهوئ - بهلام ههروهها دراوستییهکی نهلماتیایا. ۲۰۱۸/۳/۲۲

ههلبژاردنی ساختهکارانه، زهبروزهنگی دهولتهت له دژی خهلق، راوهوونانی رۆژنامهووسان، زیانی به توندی داوه له فۆرمی رژیمة دیموکراسییهکان له جیهان دا، بهشێوهیهک که پیشتر قهت شتی وا نهبووه.

ئهمهش ئهجامگیری ئاماژهکانی گۆرانکاری (BTI) – Transformationsindex – دهزگای بیرتهلمسان / Bertelsmann ههردوو سال جارێ دهیخاته بهر دهست.

له 2004 وه زیاتر له 250، پسیپۆر و شارهزا، له ههموو جیهاوه سهرقالی بارودۆخی دیموکراسی، مافی مروّف، ههلمومهرجی ئابووری و توانای دامودزگا دهولتهتییهکانن له 129 ولات دا. نرخاندنی ههنووکهی و لهبهردهست شپینگل/Spiegel دا، به کورتی ئهجامه سهر مکییهکان:

1) نۆتوکراتی بریتییه له ههژموون و زالبوون.

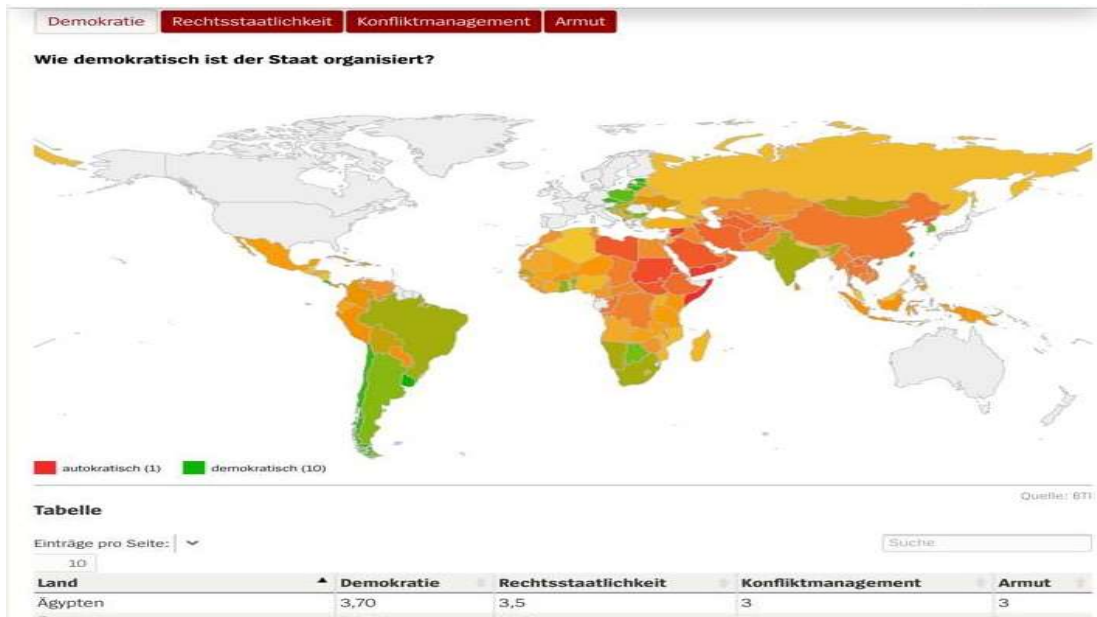
زیاتر له 3,3 ملیارد به پنی ئهه Index/ئاماژهیه ههنووکهی به شێوهیهکی نۆتوکراتی حوکم دهکرین. ئهمهش بهرزترین بههیه لهوهتهی پێش 14 سال ئهم نرخانه کراوه. له 129 ولاتهی گهشهکردنی گۆرانکاریدا BTI لیکۆلینهوه کراوه که دهلی 58 ولات نۆتوکراتین. سیان زیاتره له ههلسهنگاندنهکهی 2016.

لهژیر ناوی نۆتوکراتیدا پیاو ئهوه تیدهگات هیشتا کۆمهلی سیاسی، که به زۆری ههلبژاردنه (دیموکراسییهکانیان) وهک پسونلی نازووتنی سهربهستانه/ یاخود بلیتی چوونهژوورهوه به خۆرابی لیکدهدنهوه بۆ کۆنترۆلی رهها: ههول دهمن دهسهلاتی دامودزگاگان بۆ خۆیان راکێشن: زهبروزهنگ کهم دهکریتهوه و لاواز دهکهن، ریگری له ئۆپۆزیسیۆن دهکری و دهزگای راپهراندن و جیههچیکردن و دادومری بهخهڵکانی نزیک خۆیان و شوینکهوتووانیان پر دهکهنهوه.

بارودۆخ لهولاتانی گهشهسهندوو - و تازه پینگهپشتوودا

دیموکراسی دهولتهی یاسا بهرئوهیهری ههراو کیشهکان ههژاری

دهولتهی دیموکراسی چون ریک دهخریت؟

سوور، ئۆتۆكراتىش شەز ديموكراتى (۱۰)

خىشەى (۱۰) و ئلات ۱-۱۰ لە كۆى ۱۲۹ و ئلات : ديموكراسى، دەولەتى ياسا، بەرپۆ بەرى كىشەكان ، ھەزارى

Legend: ■ autokratisch (1) ■ demokratisch (10)

Quelle: BTI

Land	Demokratie	Rechtsstaatlichkeit	Konfliktmanagement	Armut
Ägypten	3,70	3,5	3	3
Äthiopien	3,02	2,8	2	2
Afghanistan	3,02	2,5	4	1
Albanien	7,05	5,3	6	6
Algerien	4,75	4,3	6	5
Angola	4,20	3,0	6	2
Argentinien	8,00	7,0	7	7
Armenien	5,12	4,5	5	4
Aserbajdschan	3,43	3,0	5	4
Bahrain	3,23	2,8	1	5

Einträge 1 bis 10 von 129

Quelle: BTI;
 größere Werte im Index sind besser, kleinere Werte im Index sind schlechter:
 für Demokratie: von autokratisch (1) bis demokratisch (10),
 für Rechtsstaatlichkeit: von überhaupt nicht (1) bis sehr gut (10),
 für Konfliktmanagement: von überhaupt nicht (1) bis sehr gut (10).

Die Homepage wurde aktualisiert. **Jetzt aufrufen.**

سەرچاوه: ژمارهى گهوره باشن، ژمارهى بچووک يان كهم خراپن به پيى ئىندىكسهكه.

يۆ ديموكراسى : له (۱) وه ئۆتۆكراتى تا ديموكراتى (۱۰) و ئەوانى دىكەش ھەروەھا.

ئەم تويزېنەمىيە و ئلاتانى وەك بروندى و تاجىكىستان بەتايىبەتى بەدۆر او دادەنى. ئەمانە پىشتىرىش ھەر بە ئۆتۆكرات ناوبرابوون. لەم دوو سالەى رابووردوودا پىكەتە/ ستراكچەريان خراپ بوون و رەفتىر بوون.

+ لە و ئلاتى بروندى ناوھراستى ئەفرىكادا، دەولەت زۆر بە توندو رەقى دژ بە ئۆپوزىسيۆن دەوستىتەھە كى خۆپىشاندان بكات و نارەزايى دەربىرئ، دەبى دەست لە ژيانى خۆى بشوا. لەوھتەى سەزۆك Pierre Nkurunzi ھاتوتە سەركار و چاودىرە جىھانىيەكان و ئلات نامازەى پىدەدەن، لەوكتەھە بى كۆسپ خەرىكى قايەكردى جىگە و پىنگەكەيەتى.

+ له تاجیکستان حکومت ئۆپوزىسيونى كوزاندوتتو، دهولەتى ياسا لاواز بووه تواناي بهشدارى برپاره سياسىيەكان ومك ئەوميه ئۆيژينه مکه دهر بخستوو.

+ به لام ههروها بو ئيسپيا، بهحرەين، ئەريتريا و فەبىزە موبىلا، پىسپورەكان بىروانامەيەكى خراب دەر دەخەن، لەم شويانە ستر اچەرى ئۆتۆكراتى سەختربوون.

(2) ديموکراسى له ژير گوشاردا

4,2 ميليارد خەلک له 71 و لاتدا دەژين لەسايەى ديموکراسى دا، هيشتا زياترن له 3,3 ميليارد که له ئۆتۆكراتيدا دەژين. لەگەل ئەو هاشدا بارودۆخى زۆر و لات هيشتا مايەى نىگەرانييه.

+ له هەر يەك له چوار و لاتى ديموکراتيدا (۱۸ له ۷۱) دامودەزگای دامەزراوى ديموکراتى پەسەندکراو، به هوى هەلومەرجى مامەلەى سياسىيەوه له مەيدان دا له پاشەکشەدايه.

+ ۹ له ۷۱ ديموکراتييهكان له 2015 وه داد و نازادى هەلبژاردنيان کەمکردوتتو، 12 لەوانە يەكگرتن و نازادى کۆيونەويان بەر تەسک کردوتتو.

+ گەشەکردنى نەرينى بەتايبەت له رۆژ هەلاتى ئەفريکا و ناوهراستى رۆژ هەلاتى ئەومروپا و ئەمەريکاي ناوهندى و رۆژ هەلاتى ناوين.

پىسپور و نووسەرەكان بو ئەم بارودۆخە کۆمەلەى هۆو هۆكارى زۆر ريز دەکەن: له لایەك زۆر له حكومەتەكانى نامادەيى چارەسەرکردنى كيشەكانى كۆمەلگەيان به هاوبەشى لەگەل خەلک دا له 58 و لاتدا كەمى کردوو. جارێك هەلدەبژيردرين، ئيدى دەسەلاتداران مافى خەلکەكە بو فراونکردنى دەسەلاتى خويان بەكاردين. له لایەكى ترهوه گەشەکردنى ئابوورى نەرينى رۆلێكى سەرەكى دەلێزى، له دروستکردنى ستر اچەرى ديموکراسيدا . له 72 و لاتى تازە پيگەيشتوو دا هەژارى و نابەر امبەرى كۆمەلایەتى بەرچاو دەكەون و ئەمەش رینگای بەرەو ديموکراسى دژوار دەکەن.

(3) تورکيا وهك دۆراویک

خانەى يەكەم، له لەدەستدانى ديموکراتى به پىي هەلسەنگاندنى ئۆيژينه مکه تورکيا داگيرى دەکات. ئەمەش ئاکامىكى کتوپر و لەناکاو نيه. پىسپورەكان تورکيا دەخەنە خانەى بەرەوداوه گەرانهوهى ديموکراسى که بەتايبەتى لەم دوو سألەى رابووردوودا زۆر خراب بووه.

نەمونهى zig دەيسەلمىنى، دواى سەر نەكەوتنى كودەتا سەربازييهكە سەرۆكى دەولەترەجەب تەيب ئەردوغان به چرى دژى ئۆپوزىسيون مېديا و مستاوتهوه و له رینگای گۆرينى دەستورمەوه دەسەلاتيكي زورى بو خوى دابين کردوو. هەزاران کارمەندى ناخۆشەويستى دەر کردوو.

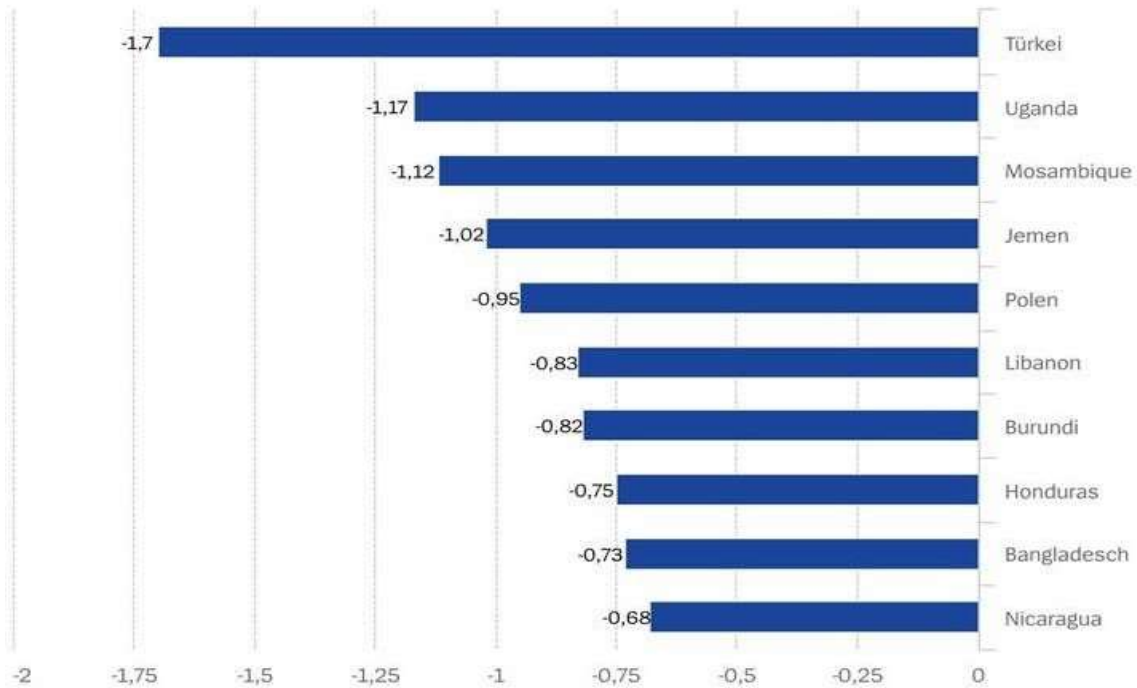
Top 10 دۆراوهكانى - ديموکراتى

ديموکراتى - ئاقارى گشتى گەشەسەندن، خال - لەدەستدان، له ئينديكىسى بەراورد به ۲۰۱۶

دۆراوهكانى - ديموکراتى باشترين ۱۰

Demokratie-Verlierer Top 10

Demokratie-Trend, Punkte-Verlust im Index im Vergleich zu 2016

بەپێی توێژینەو مە دۆراو مەکانی تر، و ئاتانی ئۆگەندا و مۆزەمبیک، کە زۆر بە ھێزەو بەرەو ئۆتۆکراتی گەشە دەکەن. ھەر و ھا و ئاتانی تری ئەوروپایی ناوی پۆلۆنیا لە ریز بەندی پینجەم دا دیت - لێرە حکومەت بەرنامەیی ناسیۆنالیستانەیی خۆی بەرپۆە دەبات. چەندین برباری دادگایی پێوەندی نیوان وارشۆ و EU/ بەکێتی ئەوروپای بەرەو رەبەراییەتی و دوژمناییەتی بردووە. وەک دۆراو، توێژینەو مە ناوی چەند و ئاتیککی تریش دینی، وەک یمەن، یاخود باشووری سودان: بە پێی لیکۆلینەو مە کە لە دوا ساتەکاندا دوا شوینەواری دیموکراسی و سەراکچەری دەوڵەت نەماون.

(4) نیگاتیشکی

بورکینا فاسۆ و سیریلانکا. دوو نمونەیی ئەرینین، ئەگەر بێت و قسە لەسەر گەشەکردنی دیموکراسی بێت: ھەردوو و ئات تا ئیستاش وەک ئۆتۆکراتی تەماشای دەکران، توێژینەو مە لەسەر بنچینەیی ئەو بەرەو پینشچوونە نوینیانە گۆرانکاری دەبینی.

+ لە بورکینا فاسۆ نەزایی چر و پر ، سەرۆک 2014 Blaise Compaore ناچار کرد، دوا 27 سالی حوکم و لە دەسەلات دەبینی.

+ لە سیریلانکا سەرۆک 2015 Mahinda Rajapaska دوا دە سالی حوکمداری لە ھەلبژاردنەکاندا دۆراندی.

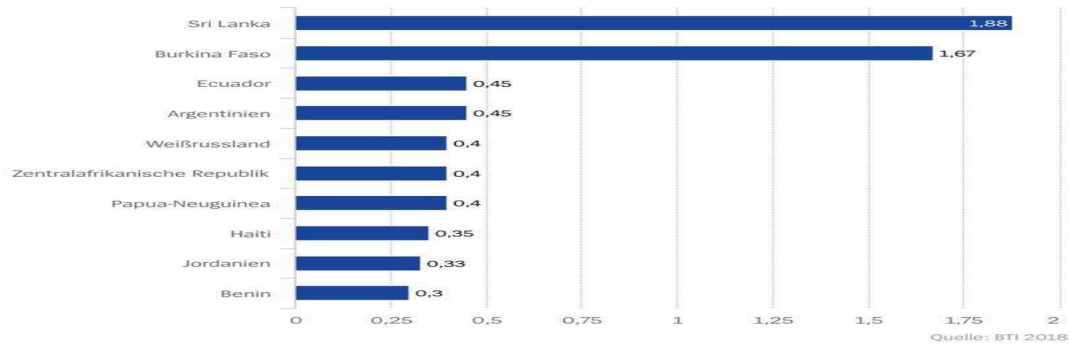
+ لە ھەردوو و ئاتەکاندا لە 2015 وە حکومەتی نوێ لە دەسەلاتدان، کە ھەنگاو بە ھەنگاو لەگەڵ دروستکردنەو دیموکراسی و دەوڵەتی یاسادان . ھاوکات بارودۆخەکە ھێشتا جێی پرسیارە، ھەرا و کێشە وەک ئەوێ سیریلاندا، ئەگەری ھەلگیرساندنەو دیموکراسی ھەیە. ھەردوو و ئات ھێشتا لە دیموکراتییەکی چەسپاو و تۆکمەو دەورن.

براو مەکانی - دیموکراسی باشترین ۱۰

einer stabilen Demokratie entfernt.

Demokratie-Gewinner Top 10

Demokratie-Trend, Punkte-Anstieg im Index im Vergleich zu 2016

Methodik: In den BTI sind die Einschätzungen von 250 Länderexperten aus Universitäten und Think Tanks eingeflossen. Sie beurteilten die Qualität von Demokratie, Marktwirtschaft und Regierungsführung in 129 Entwicklungs- und Transformationsländern und vergeben Bewertungen auf einer Skala von 1 (sehr schwach/nicht vorhanden) bis 10 (sehr gut). Mehr Informationen zur Methodik finden Sie auf der [BTI-Seite](#).

میتودیک : له BTI ههئسهنگاندنهکان له لایمن 250 پسیوری دهولتهتیره. له زانکو و Think Tanks، ریزبهندکراون . نهوان بریار ددهن لهسهر چندایهتی دیموکراسی، بازاری ئابووری، و بهر یوهبردنی حکومت له 129 ولاتی بهر هپیشچوو و نرخاندنهکانیان دمخه نه سهر پیوهر 1 زور لاوازه/ لهبردهستدا نییه ههتا 10 زور باشه. زانیاری زیاتر لهسهر لاپهره ی BTI دهبینن.

سهرچاوه: سایتی دیر شپینگل ئونلاین. ۲۰۱۸/۳/۲۲

<http://www.spiegel.de/politik/ausland/bertelsmann-studie-58-laender-werden-autokratisch-regiert-a-1199167.html>